

Šach

LEDEN 2018

Časopis studentů
Gymnázia a SOŠZE Vyškov

Obsah

Dění na škole

- 4 Už se plesat nebude!
- 4 Sbíрка plyšáků
- 5 Život ve 105 letech
- 5 Den otevřených dveří slaví úspěch
- 6 Parlamentní den

Dění ve světě

- 6 Vánoce jsou tady!
- 7 Zaměřeno na stres

Na slovíčko

- 8 Když všichni tleskají jednomu
- 8 Do Mongolska, stopem!

Kultura

- 9 Nejkontroverznější film
- 10 Mindhunter: tváří v tvář vrahovi

Z šuplíku

- 11 Farář

Šéfredaktor:

Veronika Tupá / Jiří Tesař

Zástupce šéfredaktora:

Jaroslava Karásková

Eliška Rösslerová

Grafika:

Jiří Tesař

Jarek Horáček

Redaktoři:

Jana Banášová

Tereza Bednářová

Kateřina Čechová

Adéla Metelková

Kateřina Studničná

Renáta Zmidlochová

Ilustrace:

Karolína Hájková

Dominika Švecová

Nikol Adamcová

Web a design:

Jaroslav Horáček

Pedagogický vedoucí:

Mgr. Lukáš Tvrďoch

Šach, časopis studentů Gymnázia a SOŠZE

Vyškov

Web: www.gykovy.cz/sach

E-mail: sach@gykovy.cz

Facebook: Časopis Šach

Periodicita: 4 čísla ročně

Časopis je vydáván pod záštitou Gymnázia a SOŠZE Vyškov a Spolku Gymnázia a SOŠZE Vyškov.

Milí čtenáři a čtenářky,

Počátek roku je zlomovým obdobím, ať už v podobě novoročních předsevzetí, která si mnozí z nás určí, anebo volby nového prezidenta, jejíž druhé kolo proběhlo nedávno. Změny se počátkem roku 2018 nevyhnou ani naší redakci, jelikož pro část z nás letošní rok přináší také povinnosti spojené s ukončením střední školy a přijetím na tu vysokou. Od příštího, březnového čísla tedy tyto řádky už nebudou napsané mojí rukou a na pozici šéfredaktora se objeví Jirka Tesař, student kvarty A. Pomocnou rukou mu budou dvě slečny, Jája Karásková z kvarty A a Eliška Rösslerová z první B.

Od doby, kdy tato studentská redakce vznikla, neuplynulo příliš mnoho času, i přesto se však časopis těší úspěchům, o jakých se nám na počátku ani nesnilo. V loňském roce se nám podařilo umístit se na třetím místě v kategorii obsahu v soutěži středoškolských časopisů České republiky a na desátém místě v celkovém hodnocení, což je výsledek, který mě nesmírně těší. Bylo mi ctí být součástí týmu již od začátku a sledovat vývoj časopisu po všech stránkách. Právě na týmu je celý tento úspěch založen a právě tým je to, čeho se vážím nejvíc. Všem, kteří k tomuto úspěchu v jakékoliv formě přispěli, ze srdce děkuji. Moje největší poděkování bohužel již nemůže být vyslyšeno. Míří nahoru za paní učitelkou Kubalákovou, která byla strůjcem prvního impulsu něco vytvořit a která nám dala svoji důvěru a podporu, jež pro nás byla velmi cenná.

Věřím, že Šach bude v následujících letech ještě lepší, než je teď a jsem si jistá, že předávám vedení do zodpovědných rukou, které přinesou do časopisu čerstvý vzduch, kreativní nápady a novou iniciativu.

Přeji všem a zejména (nám) maturantům úspěšný rok 2018 plný splněných přání a také aby Vaše vstávání den po maturitním večírku nebylo moc bolestivé.

Příjemné čtení Vám za celou redakci přeje

Veronika Tupá,
šéfredaktorka časopisu Šach

Už se plesat nebude!

Kateřina Čechová

Ano, je to tak. Tradiční ples našeho gymnázia se nekoná. Musím se přiznat, že osobně jsem z toho velmi zklamaná. Ráda se každý rok vídám s ostatními studenty na místě, kde si můžeme trochu při hudbě zablblnout a socializovat se jinde než na internetu.

Důvod je prostý – komise, která o těchto věcech rozhoduje, usnesla, že návštěvníci plesu (takže převážně studenti a jimi pozvaní) se nechovají tak, jak mají. Pro uskutečnění plesu hlasovali pouze dva členi z celé komise.

Po skončení akce po nás zůstávala spoušť, všude nepořádek, rozbité sklo a nedopalky od cigaret. Nájemné prostor

není příliš levné (konkrétní ceník na oudrnovice.cz/kulturni-dum/pronajem-prostor) a škoře se to zkrátka nevyplatí. Musím říct, že rozhodnutí komise chápu, ale možná by se dalo najít i jiné řešení.

Přece jen ples školy je pro každou podobnou instituci reprezentativní akce. Možná by se mohla pro příště posílit schopná ochranka, která by se o výtržníky postarala nejen u vchodu, ale i v sále a horním přísáli, zajistit prodej alkoholu jen po vystavení občanského průkazu, což by u pochybných osob (osob, u kterých nelze jednoznačně poznat, zda jsou plnoletí) mělo být samozřejmostí, o kterou se stará provozovatel baru ne však pořadatel plesu – jestli se pletu, klidně mě

opravte, anebo alkohol v baru neprodávat vůbec. Ostatně na takové alkoholové románky existují jiné podniky.

Dopady se už projevily, jen si vzpomeňte na den, kdy se rozhlasem oznamovalo, že vstupenky na dokončenou jsou již vyprodané – studenti, ke kterým se zpráva o zrušení plesů dostala dříve, vstupenky vykoupili, aby jim doteď každoroční ples nechyběl.

Sbírka plyšáků

Jiří Tesař

Nejsem nejlepší člověk, vím to... Přesto se ve mně občas objeví takový pocit, že když si to celý život tam nahoře kazím, aspoň občas bych měl udělat něco dobrého.

Jenže co? říkal jsem si. A pak najednou... co takhle zkusit udělat radost dětem?

Moje první myšlenka padla na dětské domovy. Napadlo mě, že bych třeba mohl pravidelně chodit do jednoho z domovů a třeba dětem číst, nebo jim pomáhat s úkoly... cokoliv bych rád dělal. Bohužel, nějak to nevyšlo a já byl s nápady na nule. A pak jsem si všiml někde letáčku, že FN Brno sbírá plyšáky pro nemocné děti. To je ono! problesklo mi hlavou. A další den už to začalo... Zašel jsem za panem učitelem třídním, za paní zástupkyní a s jejich souhlasem jsem obcházel všechny třídy na škole a vlastně zorganizoval svou vlastní sbírku plyšáků. Možná si říkáte, proč jsem to jednoduše nevyhlásil rozhlasem. Tak já vám to nějak vysvětlím. Co vás více zaujme? Krabička ze které mluví někdo pro vás prakticky neznámý, nebo kluk, co vám přijde popovídat o tom, jak se ty děti mají, jak velkou radost by jim plyšáci mohli udělat a jaké má plány?

Na to, aby přinesli do školy nějaké plyšáky, které chtějí věnovat, měli moji spolužáci celý měsíc.

A ne jen oni... nakonec se ochotně zapojili i učitelé. Nikdo nečekal, že se toho sesbírá tolik. Nicméně, sbírka skončila a já měl plyšáky odevzdat v nemocnici. Byl jsem smutný... to je mám jen tak odevzdat? To přece nejde. A tak začala fáze dvě. Kontaktoval jsem velice milou vrchní sestru z FN Brno a domluvil se s ní

na malém zpestření. Na jakém? Spolu s pár mými kamarády jsem si v půjčovně půjčil oblečení pohádkových postav – princů, princezen, skřítků, víl a tak dále, a plyšáky neskládal do dodávky v kočících, které jsme si před akcí rozdělili. Nadešel náš den a my jsme se v kostýmech vydali přes celé Brno do nemocnice. Nebylo, kde se převléci, takže jsme jeli už z půjčovny oblečení. Ty pohledy ostatních lidí byly k nezaplacení a dokonce se s námi po cestě chtělo vyfotit asi osm dětí. Nakonec, jak často potkáte skupinku princezen a princů mimo televizi či divadlo? Před nemocnicí čekala dodávka s plyšáky a sestřička, která nás měla ten den na starost. Usmívala se, tudíž jsem usoudil, že má dobrou náladu a hned na začátku jí za vše poděkoval. Pomalu jsme se rozdělili a chodili po jednotlivých odděleních, pokoj po pokoji a každé dítě dostalo plyšáka. Tolik štěstí co bylo vidět v jejich očích... úplně mě to zahřívalo.

Myslím, že děti byly velmi nadšené, soudě i z toho, že jsme dostali nabídku, abychom se občas zastavili a dětem třeba četli pohádky. A jaké jiné, než ty o princeznách? A myslím, že už nebudu tím zlým, čím jsem byl na začátku. Stojí za to být hodný a milý. Vždyť to nejkrásnější, co někomu můžete dát, je váš úsměv. A ten občas opravdu dost potěší...

„Je jen jedno nepochybné štěstí v životě – žít pro druhého.“

V rámci své sbírky jsem také podnikl na škole i průzkum a zeptal se studentů i učitelů, zda se nějak angažují v dobrovolnických činnostech, pomáhají lidem nebo třeba jen na charitu přispívají finančně.

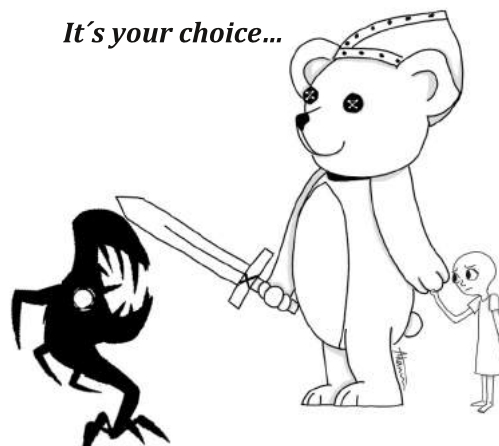
Také jsem se ptal, co je k případné pomoci vede, proč to tedy dělají a jestli se také snaží zapojit své okolí. Musím říci, že z odpovědí jsem byl příjemně překvapen.

Například paní učitelka Romana Měřínská mi sdělila: „Nevím, jestli se počítá i to, že nosím oblečení a hračky do charity Adra, pokud ano, tak se zapojuji. Jinak přispívám na nadaci Světluška, na 'kytičku' - Český den proti rakovině a na Kuře - Pomozte dětem.“ Ostatní tázaní odpovídali prakticky totéž a na otázku, co je k tomu vede, odpověděli vlastně jednohlasně: „Bohužel ne všichni máme to štěstí, abychom mohli být zdraví, případně vyrůstat v prostředí, v jakém bychom chtěli. Proto, pokud můžeme, tak velmi rádi a ochotně přispějeme jakkoliv je v našich silách.“ A co vy? Děláte něco pro společnost?

Ve vašem okolí určitě působí spousta organizací, ve kterých byste mohli nějak pomoci.

Zapojte se?

It's your choice...

Život ve 105 letech

Eliška Rösslerová

Je až neuvěřitelné, jak rozdílné životy lidé prožívají. V prvních okamžicích našeho života jsme si byli podobní - malá miminka, co pláče, spí a jí. Postupem času jsme se začali lišit, a to nejen vzhledem. Někoho bavilo zpívat, jiný se zajímal o přírodu, někdo ze všeho nejradši sportoval. Někdo se tomu věnoval i v dospělosti, jiní si našli práci jinou. Někdo měl 5 dětí, někdo žádné. Děti se postupně odstěhovaly a oni zůstali sami. Začali si hledat nové koníčky, aby si nepřipadali sami a pomalu se začali smířovat se smrtí. To ale není příběh nyní už 105 leté Dagny Carlssonové.

Paní Dagny Carlssonová neměla lehký život. Měla 4 mladší sourozence. Bratr jí zemřel, když byla malá. Dávala si to za vinu, protože na něj nebyla hodná, a maminka ji proto zavírala do skříně. Po smrti otce musela nastoupit do práce švadleny (šití přímo nenáviděla), aby pomohla uživit mladší sourozence, a tím vysněné povolání učitelky bylo zničeno. Vdala se za alkoholika, od kterého po letech odešla a vzala si nového muže. To už ale bylo pozdě na založení rodiny, a tak paní Dagny nikdy děti neměla, ale s manželem zůstala až do jeho smrti. Sourozenci ji až na jednu sestru zemřeli. Paní Dagny se začala cítit sama, proto si pořídila notebook. Z notebooku se stala kamarádka. Založila si blog, kde tráví svůj volný čas. Snaží se žít život podle svého. Být konečně sama sebou. Stává se z ní nejstarší švédská blogerka. S počítačem se naučila sama, ale protože ví, jak je to

těžké, pořádá kurzy pro seniory. Účastní se i mnoha reality show, jezdí za sestrou, a tak jí nezbývá moc volného času. Jediné, co paní Dagny chybí, je tanec. Od smrti svého muže nemá s kým tancovat. Proto se rozhodla najít tanečního partnera přes seznamky. Při projíždění profilu 78 letého pána říká: „Tady jsou samí chlapci.“ A pokračuje dál. Zdravotní problémy se jí vyhýbají - k doktorovi chodí jen na kontroly. Při jedné kontrole se mu svěřil, že jí chybí tanečník. Doktor ji s někým seznámí. Není to nikdo jiný, než nejstarší švédský DJ. Po prvním tanci a pár dalších setkáních se z nich stanou přátelé.

Promítání tohoto dokumentu se zúčastnila i jedna starší paní, se kterou se mi povedlo udělat rozhovor:

Proč jste se rozhodla zúčastnit tohoto promítání?

Uviděla jsem plakát v knihovně, ale původně jsem musela odvést vnuka do kroužku. Nakonec tam nešel, a tak jsem se zastavila sem.

Co si myslíte o neobvyklé aktivitě této paní?

No je to úžasný, taková čipera v tomhle věku. A vypadá líp než já! (směje se)

Myslíte si, že i senioři v České republice by měli šanci se takhle proslavit?

Kdyby měli takový prostředky, tak možná jo, ale dnešní doba je na něco takového moc uspěchaná.

Ve Švédsku mají obecně senioři větší volnost. Proč si myslíte, že tomu tak je?

Švédsko je na tom ekonomicky líp, tak možná proto. Možná se tak o starý lidi víc starají, já nevím.

Mělo by se to podle Vás změnit? Možná by senioři více rozuměli mladým lidem. Nebo je lepší mít ty naše babičky a dědečky co nás vždy rozmazlovali?

Asi jak v čem, chodit po barech by neměli, ale s počítačem by měli umět všichni. Neměli by se mu vyhýbat a nadávat na něj, když ani neví o co jde.

Umíte s počítačem i vy?

Jo, naučila mě to dcera.

K čemu ho využíváte?

Abych věděla, kdy se co koná, jak se dostanu na koncert, nebo abych viděla jak rostou mé vnučky - kvůli tomu mám i facebook. Přidávám tam fotky s holkama ze sboru a tak.

Jak trávíte svůj volný čas?

Zpívám ve sboru už od dětství, chodím do kostela, na nějaké koncerty a hlavně se věnuju vnukovi.

Dokázala byste žít život jako ta paní?

Určitě ne. Obdivuju ji.

Jaký máte názor na dnešní mladou generaci?

Dokud jste mladí, tak si užívejte. I my jsme si užívali, tak proč ne

A dál? Už jim můžeme přát jen několik dalších spokojených let.

Dagny Carlssonová | Zdroj: ivyssibrod.cz

Promítání | Zdroj: kkdvyskov.cz

Den otevřených dveří slaví úspěch

Veronika Tupá

Naše škola stejně jako každý rok i letos otevřela své dveře potenciálním zájemcům o studium, jejich rodičům, avšak i zvědavým absolventům, kteří přišli zavzpomínat na svá studentská léta. Součástí prohlídky školy bylo tradičně i několik stánků, která návštěvníkům zpestřila jejich program a stezku po prostorách školy

zakočili ve studovně gymnázia, kde měl svoje stanoviště i náš časopis a kde odevzdávali své průvodní lístky.

Z odevzdaných lístků jasně vyplývá, že největší úspěch mezi návštěvníky měly nachystané programy biologie a francouzštiny, o dva hlasy méně získaly chemie, angličtina a matematika. Velké části návštěvníků se z celého dne otevřených

dveří líbilo nachystané občerstvení (což pochopitelně naprosto chápu), ale objevily se také pochvaly pro roboty z informatiky a pokusy v přírodovědných předmětech. Značná část pochval mířila také k přístupu a otevřenosti průvodců, studentů a učitelů, což je, myslím si, pochvala, která potěší nejvíce.

Parlamentní den

Eliška Rösslerová

Ve středu 22. 11. 2017 se v prostorách SŠ polytechnické Jílova v Brně konal Parlamentní den. Šlo o setkání zástupců parlamentů základních a středních škol Jihomoravského kraje. Zúčastnily se ho dvě studentky naší školy.

Byli jsme rozděleni do pěti skupin přibližně po 35 lidech podle věku – mladší

školní věk, starší školní věk a střední školy. Po seznámení ve skupinách jsme se rozdělili do pěti menších skupin po šesti lidech, sedli jsme si do kroužku a diskutovali o tom, jak by se měl propagovat parlament, jak každá škola spolupracuje s vedením, jaké máme funkce parlamentu, kolik členů a kdo je volí, kdo se může, či nemůže podílet na chodu školy, jak často

se parlament schází, proč je dobré parlament mít nebo jak by měl vypadat ideální parlament. Poté jsme své myšlenky přenesli na papír a postupně odprezentovali své názory ostatním. Byla to skvělá zkušenost, která mě inspirovala k akcím a zajímavějšímu dění, co by naše škola pod vedením parlamentu mohla zorganizovat.

Vánoce jsou tady!

Jaroslava Karásková

Každý z nás určitě někdy jako dítě snil o té vánoční idylce: kopy jasného sněhu všude kolem, abychom mohli konečně vytáhnout sánky a boby a prohánět se na nich, teploty pod bodem mrazu, bylo přece potřeba ukázat, jaké krásné kombinézy vlastníme, nazdobený stromeček, hodně dárků od Ježíška, protože jsme přece celý rok byli hodní, celá rodina pohromadě a klid. A bylo dost možné, že se nám tento sen vyplní.

Nechci znít sentimentálně, ale budu muset. Už to není to, co to bývalo. Tuhle větu slychávám často, obzvláště právě ve spojitosti s Vánocemi. Postupem času si čím dál tím víc uvědomuji, že vánoční svátky provází plno dalších problémů, které jsme jako děti neřešili, ale naši rodiče se s nimi nějak museli vypořádávat. Pojdme se na ně podívat.

V dnešní době Vánoce začínají tak, že se v jednom nejmenovaném německém obchodním řetězci objeví v regálech čokoládové figurky už v září. Nebo dokonce i dřív.

Když už jsme u těch obchodů, nechápavě kroutíte hlavou nad tím, jak na vás z polic vykukují hlavičky baculatých Santů v červených kožíškách. Ale po našem tradičním Ježíškovi ani vidu, ani slechu. Dost možná to než ovlivněním z Ameriky bude tím, že nikdo pořádně neví, jak takový český Ježíšek vypadá.

Na vánoční atmosféře moc nepřidá ani to, že slyšíte koledy měsíc dopředu na každém rohu. Přece jenom poslouchat Ti-chou noc po 58. je pěkně otravné.

Pokud se rozhodnete vyrazit na nějaké

ty vánoční trhy do většího města a je jedno, jestli se chystáte někam do zahraničí nebo zůstanete v naší domovině, počítejte s tím, že minimálně dvě hodiny budete kvůli tlačenci stát na jednom místě.

Pak těsně před Vánoci začnete jančit, že nikde nemůžete najít ten model traktoru, který si váš syn tak přál, a dokonce ho i nakreslil do dopisu pro Ježíška. Tak to nekonečné hledání v hračkářství vzdáte a zakoupíte mu místo červeného modrý. Riskujete sice u stromečku řev, ale Vám už to je jedno.

Také se Vám podaří spálit cukroví, poněvadž jste si potřebovali odskočit. Takže se Vám posléze po skráních valí slzy jako hrachy při loučení s těmi perníčky, se kterými jste si dali tolik práce.

Najednou si uvědomíte, že nemáte tušení co dát babičce a praradě Alžbětě. Tak jim prostě a jednoduše nadělíte svíčky.

A už to frčí: balicí papír se pořád trhá, tak jste nuceni koupit dva další. Pak je zásadně nevyhazujete, protože se využijí příští rok. Ze sněhu není nic. Když obalujete kapra, jste si jistí, že má až příliš kostí, tak si raději navolíte telefonní číslo na záchrannou službu dopředu. Potom se strejda Karel omluví, že nepřijde, „páč se mu ucpal dřež šupinami.“ Nebo se stane nějaká jiná pohroma.

Teď už se dostáváme k samotnému Štědrému večeru. Ještě pendlujete mezi plotnou, jídelním stolem a stromečkem, aby bylo vše

perfektně nachystané, když děti začnou být zvědavé, co se dole děje. Když pak zazvoníte na zvoneček... Pardon, když Ježíšek zazvoní na zvoneček, ihned seběhnou schody a v tom okamžiku, kdy spatří rozsvícený stromek a pod ním hromadu dárků, se jim rozzáří oči. Potom je nažene do kuchyně a po stě jim zopakujete, že nemají vstávat od stolu, protože vánoční tradice jsou důležité. Celou večer se modlíte, aby se nikomu nezabodla kost do krku, a když už jdete krájet jablíčka, tak si oddychnete.

Po večeri přijde na řadu rozbalování dárků a to už probíhá hladce, jen se občas ozve nějaké to zavýsknutí nebo smích, řev se naštěstí nekoná. Nakonec zjistíte, že se to přece jenom vyplatilo, protože jsou všichni z dárků nadšení. Mezitím co s úsměvem přijímáte slova díky, přemýšlíte, jak dlouho všechen ten nepořádek budete muset uklízet. Když vyjdete s prskavkami ven, doufáte jen, že se nic nezapálí.

A tímto Vánoce končí. Měli bychom si je i přes tu spoustu starostí, které se k nim vážou, užít a alespoň na chvíli se nezatežovat problémy, které máme. Jsou to přece svátky klidu a pohody...

Zaměřeno na stres

Adéla Metelková

Se stresem se setkal každý. Někdo jen okrajově, pro jiného je naopak všední záležitostí. Málokdo si uvědomuje, jak hluboce zasahuje do našich životů. Dokáže nás vyhnat na lepší postavení, ale častěji nás sráží na kolena. Poznejme tedy takového nepřítel podrobněji.

Nedávno jsem narazila na jeden zajímavý fakt. Ten zněl zhruba takto: „Dnešní studenti jsou na tom podobně psychicky špatně, jako byla drtivá většina psychicky nemocných lidí zavřená v psychiatrických léčebnách v roce 1950.“ Vcelku poutavé, že? Problém je v tom, že nároky na nás studenty se zvyšují. Obecně od lidí se očekává mnohem víc. Co dočinění s tím má i nehynoucí lidská touha hnát se za větším, lepším anebo penězně příznivějším.

O stresu hovoříme, je-li tělo zatíženo, dlouhodobě i krátkodobě, nějakou nevyhovující situací - stresorem. Tyto stresory jsou vnímány jako ohrožující fyzickou i psychickou stránku našeho těla. Stresor je pro každého jiný. Někomu může dělat problém vystupování před lidmi, jinému tíživá finanční situace. Každý stres je ale potřeba odhalit, zjistit příčinu vzniku a omezit jej, nejlépe odstranit.

Hans Selye rozdělil roku 1975 stres na eustres a distres, přičemž eustres budete zajisté všichni vnímat jako pozitivní zátěž. Uved'me si jej na příkladu: máte před závodem a jste ve stresu. Jenže takový stres vás vyburcuje, nejste přec nuly, a tak podáte daleko lepší výkon. Naopak distres je negativní. Jedná se o nadměrnou zátěž, která může jedinci vážně uškodit dokonce i nemocí. Je to přesně ten typ stresu, který poznáte při studiu, v kanceláři nebo při vážných životních situacích jako je úmrtí. Tělo se pochopitelně snaží se stresem nějak vypořádat. Ne vždy to ovšem jde tak jednoduše, ne vždy se tělo tzv. přizpůsobí. Často podlehne úzkostným stavům a depresím.

Nejdůležitější je zaměřit se na původce stresu. Co stres způsobuje? Je toho opravdu hodně a s přibývajícím lety se škála rozšiřuje. Lidský stres začíná od nejmenších drobností, jako jsou fyzikální faktory, mezi které řadíme například prudké světlo, nadměrný hluk nebo nevyhovující teplota. Další jsou tu psychické faktory, mezi které se řadí především zodpovědnost nebo práce a škola, popřípadě různé frustrace či věk. Tato skupina je dle mého názoru nejdůležitější a nejčastějším podnětem ke vzniku stresu.

Zodpovědnost je nejčastějším původcem stresu a může se týkat čehokoli, včetně již zmíněné práce či školy. Stejně tak důležité jsou i sociální faktory – sociální vztahy, mezi které může patřit nevěra, nebo životní styl, kde se nejčastěji dotýká potýká s kouřením. Méně častými faktory jsou traumatické. Jde o různé události v životě člověka, které se jasně podepsaly na jeho psychickém stavu. Sem bychom mohli zařadit již zmiňovanou smrt vám blízkého přítele, ale také narození dítěte a stěhování. Další, poslední, skupina faktorů má co dočinění s naším dětstvím. Do sedmi let se utváří charakter jedince. Když je dítě vystavováno tzv. dětským faktorům, jako je třeba jejich trvalé zneužívání, alkoholismus rodičů nebo jejich nároky na dítě, podepíše se to na jeho osobě a následně má častější problémy se stresem.

Takové životní situace si nesou pochopitelně velké následky. Tělo a duše jsou propojené, proto se stres dokáže projevit i na našem těle, ne jen na našem chování. V první řadě dochází k problémům, jako je nespavost, pocit trvalého napětí nebo průjmy. Položte si ruku na srdce a zodpovězte si na otázku: Neocitli jste se už v takové situaci? Zajistě, že ano. Protože jsme studenti. Protože se nervujeme. Protože do nás denně někdo hustí řeči o tom, jak moc se musíme snažit. Ale už tu není nikdo, kdo by se zamýšlel nad tím, co takový tlak udělá s člověkem. Někdo by mohl namítnout, že je spousta lidí, co na všechno kašlou a je potřeba je postrčit kupředu daleko rázněji. Na tohle prosím myslete všichni,

nesnažte se ostatní lidi tlačit do stresových situací věcmi, jako jsou nemožné brzké termíny či nadpřirozené úkoly.

Pokud se stres stane chronickým, člověk začne mít mnohem závažnější problémy než je momentální průjem, když ten taky potrápí.

Tělo se dostane do fáze vyčerpání, takže jste unavení, trpíte depresemi a můžete se uchýlovat k nezdravému životnímu stylu, který váš stres ještě víc podpoří. Velmi často dochází k funkčním poruchám: migrénám, trávicím obtížím, alergiím či kožním onemocněním v podobě otravných nevzhledných vyrážek. To je skvělá příležitost pro zbylé problémy, které by

mohli přibýt. Takže po delší době na scénu přichází vysoký krevní tlak, zvýšená hladina cholesterolu, infarkt myokardu, žaludeční problémy nebo astma. Stres se také podílí, když malým procentem, na vzniku rakoviny. Ještě mi dovolu malou zmínku o psychosomatických onemocněních. Někteří lidé mívají stres neustále a tělo jim dává najevo, že si potřebuje odpočinout docela razantně. Až se začne stávat, že budete pravidelně nemocní, kupříkladu se vám bude vracet bolest v krku. Doktoři vás vždy označí za simulanty, protože nemají nic, z čeho by mohli říct, že se jedná o opravdové onemocnění. V takovém případě si musíte poradit sami.

Je tedy třeba si zapamatovat malé, lehké pravidlo. **Stres produkuje stres.** Lepší je chorobám předcházet, než je léčit. Proto byste měli číst dál. Teď si povíme, jak stresu předcházet nebo se ho zbavit, což lze jen málokdy.

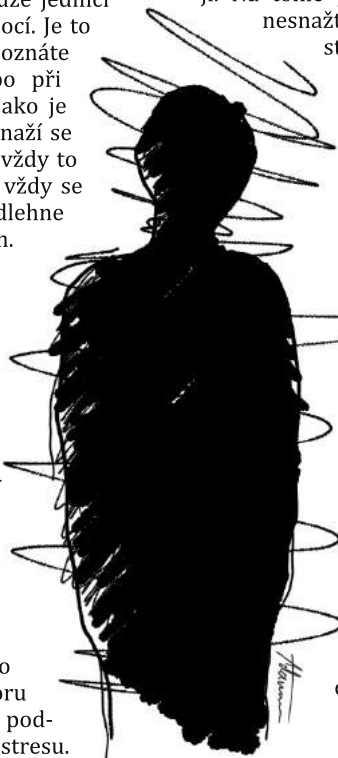
Vše začíná uvnitř vás samotných. Musíte si odpovědět na otázky. Co mě nejvíce zneklidňuje v mém okolí? Jaký na tom mám podíl já? Mám nějaký čas jen sám pro sebe? Kdy jsem se byl/a naposledy bavil s přáteli? Usínám klidně? Klíč je v tom poslouchat své tělo. Když volá po odpočinku, tak mu ho dát. Práce ani škola vám v životě zdraví nenahradí. Snažme si proto chránit to nejcenější.

První věcí, kterou jsem již naznačila, je dát si všechny informace do pořádku a pracovat s nimi. Ujasnit si, v čem je problém, jakou chybu děláme. Pokud jde napravit, udělat to. Jde přeci o naše blaho. Dále vám každý může doporučit x léků na zmírnění stresu, na potlačení úzkostných stavů, léků na spaní. Tohle všechno zahodit! Vsad'te raději na přírodní cestu než na chemii. Uvařte si meduňkový čaj, používejte oregano nebo zkuste kozlík lékařský. Zklidňujících bylinek je dost na trhu i v přírodě.

Udělejte si čas sami na sebe. Každému prospěje být sám, alespoň chvíli. Vypněte si mobil, zhasněte a lehněte si do postele. Přemýšlejte o věcech, co vás čekají. Možná se začnete stresovat, ale v takovou chvíli si musíte říct: „O nic nejde. Nejsem stroj.“

Součástí našeho života by měl být pravidelný pohyb, ale ne ten k ledničce a na záchod. Je třeba si na něj vymezit čas každý den. Nemusí se jednat o velké túry nebo několikahodinové pobíhání v posilovně od stroje ke stroji. Stačí 20 minut jógy, protáhnout se a snažit se na chvíli zapomenout na okolní svět. Můžete si najít každý pohyb, který vám vyhovuje. Běžte se na 20 minut proběhnout na čerstvý vzduch, těch 20 minut opravdu obětovat můžete!

Dodržujte spánkový režim. Hodně lidí má problém odtrhnout se od učení a jít spát před půl dvanáctou. A po týdnu pl-

ném ospalých rán si to vyčítají. A potom jsou tu dny, kdy jdou spát brzo a říkají si: „Ta fyzika mi stejně nejde, můžu mít trojku“ a ono ejhle, dostanou dvojku a vážně netuší jak. Odpočínutý člověk se daleko lépe soustředí, dokáže informace vstřebávat a využívat je.

A nakonec. Smích. Snažte se smát, co nejvíce to jde. Pusťte si vtipy na youtube, smějte se s ostatními. Každá maličkost se počítá.

Jestli si z tohoto článku máte něco odnést tak to, že se každý snaží dosáhnout víc a víc, ale jde to i bez stresu. Že

každý potřebuje čas sám na sebe a je jedno, jestli je to student nebo rodič. Užívejte si života, jaký máte, protože nikdo a nic vám nestojí za to, abyste si ho zničili stresem.

Když všichni tleskají jednomu

Kateřina Čechová

Někdo z nás to už zná – nervozita, úzkost a napětí. A pak to přijde, otevře se obálka a na papíře stojí vaše jméno. Sálám se ozve potlesk a vy si uvědomíte, že máte vstát a jít až tehdy, když vám lidé okolo začnou plácet po ramenu a gratulovat. Tohle si prožila Monika Kuncová ze 7. MB, když si ve středu 15. listopadu přebírala cenu nadace Tři Brány.

Co je vlastně Cena Jana Hona? Znála jsi ji i před obdržením? Za co ji může člověk dostat?

Cena Jana Hona je ocenění pro mladé lidi ve věku 15-25 let, kteří pracují v nějakém oboru více než ostatní. Jde například o mimořádné úspěchy ve studiu, vědě, umění, zájmové činnosti, hrdinství obětavost ve prospěch jiných a další. O této ceně jsem se poprvé dozvěděla minulý rok, když byla nominována kamarádka. Může ji dostat kdokoliv v daném věkovém rozmezí, kdo byl nominován, bydlí a působí v okrese Vyškov a důvod, díky němuž je nominován, není starší než rok.

Dostala jsi ji poprvé?

Ano. Nejsem si jistá, jestli jde dostat vícekrát.

Víš, kdo tě nominoval?

Naše trenérka atletiky Orla Vyškov, Anička Málková. Když Janča Banášová četla nominaci, kterou Anička napsala, vhrkly mi do očí slzy. Je to opravdu silný pocit, když si najednou uvědomíte, že ve vás někdo doopravdy věří a dokáže ocenit práci, kterou děláte. V té chvíli mi bylo jedno, jestli mě vyberou nebo ne, byla jsem opravdu šťastná. Větší odměnu jsem ani nepotřebovala.

Nominovala jsi také někdy někoho?

Zatím ne, ale ráda bych někdy v budoucnu. V atletice máme spoustu talento-

vaných dětí, pokud se budou snažit alespoň tak jako doted, mohou to dotáhnout opravdu daleko. Byla bych velmi hrdá, kdybych měla tu možnost být u toho, jak se můj svěřenec posouvá dál a plní si svůj sen. Konec konců vidět děti růst a šťastně se usmívat jsou pro mě jedny z nejkrásnějších okamžiků.

Jaké byly Tvé reakce, když vyhlásili tvé jméno?

Směsice pocitů. Měla jsem nesmírnou radost, cítila jsem úlevu, volnost a ještě jeden nepopsatelný pocit. Byla jsem na jednou plná motivace, síly a chutě vydat se sebe to nejlepší.

Jak předávání probíhá? Je veřejné? Kolik tam bývá lidí? Je cena putovní?

V 16:00h jsme se sešli v obřadní síni vyškovské radnice, kde nás moderátorka Janča Banášová přivítala a řekla pár úvodních slov jako například co je to Cena Jana Hona, kdo to byl a proč se toto ocenění udílí. Poté přečetla naše nominace. Když jsem slyšela úspěchy ostatních, byla jsem nadšená z toho, že se můžu „porovnat“ s takovými úžasnými lidmi. Přeci jenom je to pro člověka, jako jsem já, obrovská výzva a já výzvy zbožňuji! Po nominacích proběhlo vystoupení mladého talentovaného harmonikáře. Nerada bych zpatlala jméno, ale tuším, že se jmenoval Jonášek Černý. Bylo opravdu krásné. Nejvíce se mi líbil okamžik, kdy se mu sice nepovedlo zahrát jednu část úplně správně, ale nezasekl se, nezačal brečet ani nic podobného, prostě pokračoval dál v hraní. Pro někoho to může být normální reakce, já ale takové lidi obdivuji. Nevzdat se po nezdaru a dotáhnout věci do konce navíc před hodně lidmi, to chce pořádnou dávku odvahy. Po vystoupení následovalo samotné předá-

vání. Napětí by se na chvíli dalo krájet. Nakonec byli ze čtyř nominovaných vybráni tři držitelé, jmenovitě já, Oldřich Kupka (spousta z vás si ho jistě pamatuje a zná ho) a Martin Soldán. Cenu nadace dostala Andrea Kubesová, takže jsme nakonec nikdo neodešli s prázdnou. Byla jsem moc ráda, že se jednalo spíše o komornější akci. Sešlo se nás (na můj vkus) sice dost, ať již držitelé ceny, členové poroty, známé osobnosti, přátelé nominovaných, učitelé a další, ale přeplněné místnosti jsem se bála zbytečně. Celé předávání bylo v duchu příjemné atmosféry, takže i nervák jako já se rychle uklidnil a mohl si to užít. Cena (diplom, krásná vyřezávaná socha od pana Tomiše Zedníka a finanční odměna) putovní není.

Kdo tě přišel podpořit?

Trenérky, kamarádky z atletiky a blízká rodina. Byla jsem jim opravdu moc vděčná, nečekala jsem, že mě přijde podpořit tolik lidí.

Oslavovala jsi?

Nemám moc ráda velké oslavy, zmrzlinový pohár se sestrou a tatínkou mi bohatě stačil. Byla to trochu nostalgie. Když jsme byly se sestrou mladší, chodily jsme na stejný s mamkou jako odměnu za vysvědčení.

Kde je Tvoje cena teď?

Diplom a sochu mám vystaveny v pokoji, finanční odměnu odloženou bokem. Chtěla jsem si za ni koupit nové tenisky, ale pak mě napadlo, že bych ji mohla použít na zaplacení řidičáku. Řidič navíc by se Orlíku hodil, mohlo by nás jezdit víc na závody a více dětí by mělo možnost otestovat své schopnosti a poměřit síly se soupeři z jiných oddílů.

Děkuji za rozhovor a ke gratulacím se přidávám.

Do Mongolska, stopem!

Jaroslava Karásková

Takto se nazývá první část projektu Za Hranici Komfortu, který vytvořil mladý cestovatel Ondřej Šperka. Spolu s Markem Štefchem se vydali stopem z Česka až do Mongolska v rámci výzvy, kterou si sami vymysleli.

Tam pak chtěli nejen poznat místní kulturu, ale i dozvědět se více o českých rozvojových projektech. Právě Ondřeje se mi podařilo vyzpovídat.

Co pro Tebe znamená projekt „Za Hranici Komfortu“, kterého jsi autorem?

ZHK mi pomáhá držet se v určitým „drajvu“, díky kterému se vyvíjím. Motivuje to mě samého pouštět se do věcí, který jsou pro mě výzvy. Zároveň to utváří určitou komunitu lidí s podobným smýšlením. To mě přesně baví, mít tyto

lidi vedle sebe a společně vymýšlet novy věci.

Jak Tě napadlo založit takový projekt?

Pro rok 2016 jsem hledal cestovatel-skou výzvu. Měl jsem na ni dost času, dva měsíce, a tak mě napadlo dostopovat do Mongolska a zaznamenat to. Vytvořit web případně facebookovou stránku typu „stopem do Mongolska“ mi úplně nedávalo smysl - projekt bude živější v průběhu cesty, ale pak už je k ničemu, protože cesta skončí. Chtěl jsem vymyslet něco, co bude takovýto nápady zaštiťovat. Celý koncept projektu „Za Hranici Komfortu“ se mi dal dohromady někdy v únoru 2016. Zrovna jsem byl na pár dní navštívit moji kamarádku, která žije na Maltě.

Z jakého důvodu sis vybral právě Mongolsko?

Chtěl jsem se stopem dostat do diametrálně jiné kultury a po otevření školního atlasu mi hned jako první padl zrak na Mongolsko. Zároveň je to země s nejmenší hustotou obyvatel, tak mě zajímalo, jak se v ní bude stopovat. Jo a taky jsem chtěl do Ruska.

Co se ti na něm líbí nejvíc?

Je to rozvojová země, ale nepotkali jsme se tam s přehnaným „hladem“ po všech technologiích, co máme u nás na západě. Měli velkej zájem o to, jakěj je tady život, ale zároveň si drželi obrovskou oddanost a hrdost ke svému Mongolsku. Líbí se mi, jakěj v sobě dokáží dělat kompromis mezi tím, co k nim teď v posledních letech proudí ze západu a svojí tradiční kulturou. Tento můj do-

jem mám pouze z oblastí mimo hlavní město Ulánbátar. To už je totiž vyspělý rychle rostoucí město. Lidi se do něj hrnou s vidinou lepšího života, často ale nenajdou práci a začnou chlastat. Takových jsme tam viděli spoustu. Mongolové v sobě mají divokost a svobodu, potřebují sedět na tom svým koni a hnát stáda. Když nemají nic, čím by to nahradili, chlastají.

Máš ještě nějakou další negativní zkušenost z tripu kromě pítanů?

V Ulánbátaru mě chtěli zmlátit, ale utekl jsem.

Co tě přivedlo ke stopování a k cestování jako takovému?

Bylo to na Islandu, asi čtyři roky zpátky. S kámošem jsme řešili jak ušetřit prachy za přepravu. Nikdo z nás zkušenosti se stopem neměl, ale zkusili jsme to a zastavilo hned první auto. Takže to bylo jasné. O rok později jsem jel z Česka do Norska a zpět. Zajímají mě lidi, skrze ně poznávám danou zemi. A k tomu je stopování ideální. Ještě když jede člověk sám, to pak má grády.

Dáváš přednost cestování sám nebo k sobě rád někoho přivést?

Oboje má něco do sebe. Když je člověk sám, víc se té zemi a lidem otevře. Před dvěma týdny jsem takto byl na Ukrajině a bylo to skvělé. Ale partáctví je taky super. V červenci jsme s kamarádem putovali za polárním kruhem na Špicberkách. Bylo to dost náročné, ale navzájem jsme se podrželi, sám bych to zvládl jen těžko. Měli jsme dokonce i půjčeného psa, jsou tam totiž lední medvědi.

Jaký rozdíl je mezi tím, když někam vyrazíš na vlastní pěst a když se jedná o cestu v rámci ZHK?

Jedním z významů ZHK je vyprávět příběhy. A to online na facebooku a pak osobně na přednáškách. Tyto cesty jsou „větší věci“ a snažím se, aby měly charakter výzvy. Ne všechny moje menší cesty do tohoto konceptu zapadají. A jsem za to rád, protože nemusím řešit obsah na facebook a můžu se věnovat sobě a sto-percentně být na tom místě. Jinak Za Hranici Komfortu není jenom o mně, ale je otevřeno všem, kdo před sebou mají cestovatelskou výzvu a mají chuť podělit se o svůj příběh. Projekt má partnery, tím pádem jsme schopni zajistit i nějakou podporu. Takto jsme se třeba domluvili s mým kamarádem Richardem Novozámským, který organizoval výjezd dvou terénních aut do Kazachstánu a Ruska. Jejich příběh jsme také zahrnuli pod Za Hranici Komfortu. Stačí se ozvat.

Kde se lidé můžou dozvědět víc nebo se nějak zapojit?

Rád o všem pokecám osobně, jinak jsme na facebooku, instagramu a webu. Ten zrovna potřebujeme aktualizovat, takže kdyby měl někdo šikovnej chuť pomoci, budu jenom rád. Já jsem na tyto věci docela marnej.

Moc děkuji za rozhovor a přeju hodně úspěchů do budoucna.

Pokud také rádi cestujete a chtěli byste podpořit Ondru a jeho přátele, můžete pomocí hashtagu #zahranicikomfortu otagovat Vaše fotky z výprav!

Nejkontroverznější film

Jana Banášová

Začíná to jednoduše. Sledujeme manželský pár v jejich novém domě. On píše, tvoří, živí je oba a ona podporuje svého manžela celou svou duší, stará se o dům a je mu perfektní partnerkou. Tak proč si právě mother! získa tak rozporuplné kritiky obvyklých smrtelníků i filmových kritiků? Protože to samozřejmě vůbec není o tom, co vidíme na plátně. Dokonalé soužití manželů naruší jedno nečekané zaklepaní. Od té chvíle se všechno hroutí a před námi se rozevírá neskutečný vír obrazů, metafor, jednoduchý příběh se mění ve vrstevnatý psychologický thriller, se kterým rozhodně všichni souhlasit nemůžou. Nesmí. Jinak takové veledílo ztrácí svou jedinečnost a hlavní motiv, který žene celý snímek dopředu. A o co tedy jde v tak umělecky korektním a společensky nepřijatelném filmu?

Darren Aronofsky není žádným nováčkem v režisérském křesle. Již po jeho prvních dvou filmech si vysloužil místo mezi nejlepšími režiséry této hollywoodské generace. Na počátku tisíciletí natočil jeden z kultovních to-musíš-vidět

filmů Requiem za sen a uchvátil široké publikum svou tvorbou. V roce 2011 pak jeho film nominovali pět oscarů. Jediný vítězný obdržela hlavní herečka Natalie Portman za roli baletky Niny v Black Swan. Na filmu spolupracoval s neuvěřitelnou herečkou smetánkou. Ve vedlejší roli můžeme zahlédnout Kristen Wiig, která se proslavila díky novým Ghostbusters, větší role zastali Ed Harris a Michelle Pfeiffer, jedni z nejvýraznějších herců 20. století. Hlavní mužskou postavu stvárnil Javier Bardem. Tohoto herce se španělským původem můžete znát ze snímků jako Skyfall, Jist, meditovat, milovat nebo také z nejnovějšího dílu Pirátů z Karibiku: Salazarova pomsta. Do nejdůležitější role byla obsazena snad ta nejoblíbenější hollywoodská herečka, která na sebe nejvíce upozornila filmovou tetralogií Hunger Games, ve svých 21 letech získala Oscara za Silver Linings Playbook a pravidelně se objevuje jako Mystique v X-Menech. Matku nemohl vytvořit nikdo jiný než Jennifer Lawrence.

Když film byl poprvé uveden a vypuštěn do světa, řada lidí byla zmatena

a takovým počinem pohoršena. Film graduje neskutečnými obrátkami, tu a tam zanechává nápodoba o tom, co se to vlastně děje a většina ukazatelů zůstala divákům docela skryta. Herečku Lawrence popudilo nechápavé publikum natolik, že v rozhovorech pro propagaci mother! začala vysvětlovat režisérovy pohutky. Sám režisér Aronofsky se časem také uvolil a zaslavil zmatené diváky. Na internetu dnes můžete najít kopy teorií a vysvětlení, proč se co stalo a jak je to spjato se zdrojem původního příběhu.

Jediná postava, která v původním příběhu neexistuje, je samotná matka. Ani Aronofsky neměl jasnou představu o tom, co je to za postavu, dokud na plac nepřišla Lawrence a naprosto nepřebírala otež. Hlavní postavu vytvořila Lawrence na základě jejího vztahu k této specifické matce. Její herecký výkon několikrát popsala jako tu nejděsivější zkušenost z jejího života. Během natáčení se několikrát psychicky sesypala, i si fyzicky ublížila. Aby si udržela zdravý rozum, její spolupracovníci ji vytvořili místnost, kam se J-Law mohla ukrýt a dívat se nerušeně

na její oblíbený pořad Keeping Up with the Kardashians.

Následující upozornění si neodpusťte. Pokud jste film neviděli, doporučuji přeskočit další tři odstavce a nejdřív se na něho podívat. Čím méně víte, tím lepší, šilencejší, živější a skutečnější zážitek prožijete. Bude to mnohem větší rána. Ovšem pokud vás to zajímá dopředu a námět vás chytí, pokračujte ve čtení.

matka! je příběh matky přírody. Světoho muže bezmezně a bezpodmínečně miluje. Manžel zde představuje samotného boha. Javier měl snad tu nejtěžší roli. Někoho, koho lidé uctívají odnepaměti musel předvést jako naprosto obyčejného spisovatele. Že manžel je stvořitel, nám nikde nikdy není řečeno. Nicméně pokud vydržíte až do titulků, můžete si povšimnout, že všechny postavy začínají malým písmenem. Kromě jediné – On. Matka Mu postavila tento nádherný dům – svět, protože je to místo, kde se narodil, kde začal existovat. Muž, který zaklepal na dveře domu, má být chápán jako Adam, postupně se seznámíme i s Evou a bratry Kainem a Abelem. Opět ale nevíme, že to jsou oni. Ani jedno jediné jméno postavy není utroušeno během hodiny a půl. V pracovním spisovatele je vystaven nádherný klenot, který Adam s Evou rozbijí. V té chvíli je krystal připodobňován k zakázanému jablku.

Během filmu je matka stále přitaho-

vána ke žluté barvě. Tak moc, že začne požívat žlutý prášek jako lék. Lék na všechno. Ta barva představuje energii. Této energie se vzdá, když otěhotní s bohem. Film graduje a s tím i množství postav. Lidé chtějí vidět a poznat a vzdát hold slavnému spisovateli a tak obsadí Jeho dům – svět a spisovatel jim všechno věnuje. Dům, samotné nitro matky země je tak rozerváno neznámými vetřelci, kteří uctívají jejího manžela. Ve snímku má místo i Ježíš, kterého matka porodí a lidé ho hloupě zabijí. Zvláště graficky ukazuje jedna scéna přijímání podobojí, tedy těla i krve Krista. Doslova tam roztrhají a snímiminko. Matka chce odejít, chce se zbavit boha, chce se zbavit lidí, ale její láska ji to nakonec nedovolí. On slibuje, že přestane, že utečou spolu. Nakonec však sám přizná, že potřebuje tvořit a potřebuje být milován. Jinak prostě přestane existovat.

Matka tedy nakonec sama, zbitá, vyhladovělá, nahá, oškubaná utíká a vyvolá konec světa. Pamatujete potopu světa? Aronofsky z toho udělal ohnivou apokalypsu. Všichni, matka, dítě, všichni lidé, dům, všechno pryč. Jen bůh přežil. Bůh vyrval z matčina těla její srdce, jen místo něho je to krystal. V ten moment chápeme, že krystal boha představoval vzpomínku na předešlou matku, na předešlý svět. Protože matek a světů je tolik. O ty bůh nouzi nemá. Bůh má nouzi o lás-

ku, úctu a víru, a proto vytvoří další matku a další dům a další svět a opakuje tento příběh stále dokola.

Předpokládá se, že tento film bude nominován na cenu Akademie. Já upřímně doufám. Nikdy jsem nic takového neviděla. Přirovnala bych to k novodobé verzi Obrazu Doriana Graye. Obraz shnilé společnosti očima dekadentního umělce. Věřím, že za pár let z toho bude klasika rozebíraná ve filmových klubech a na filmových školách. Přestože herecké výkony byly fantastické, snad poprvé nejvíc vyzdvihnu režiséra a potažmo i scénaristu Darrena Aronofskyho. Uchvátil mě už Requiemem za sen a teď stoupl zase o několik příček. Je to odvážné dílo a není pro každého. Svědčí o tom i hodnocení na portálech jako ČSFD, kde zatím má pouze 62%. Sama jsem film ohodnotila 90%, protože tenhle film u mě vyvolal všechno od fascinace, přes smutek po štěstí, nechápavost, pochopení, hodně otázek, ještě víc otázek a zanechal mě bez dechu ještě dlouho po skončení titulků. Aronofsky s námi sdílel pocit, který byl tak silný, že ho nemohl zadržet. Musel se o ten pocit rozhořčení a nevole rozdělit se světem a ukázat celou historii lidstva očima někoho, kdo je celou dobu zticha. Ten pocit je tak hmatatelný a reálný, že o tom nemůže být pochyb. Tohle je umění.

Mindhunter: tváří v tvář vrahovi

Veronika Tupá

Behaviorismus, psychoanalýza, sérioví vrazi, sedmdesátá léta dvacátého století, FBI a vznik kriminální psychologie. Přesně tak by se dal stručně shrnout seriál Mindhunter, který popisuje spletitou cestu dvou agentů FBI a jedné psychologky k získání informací, z nichž kriminalisté čerpají dodnes. Ačkoliv je kriminální psychologie atraktivním a žádaným oborem, počátek bádání v myslích vrahů a násilníků začal vlastně docela náhodou.

Nacházíme se na počátku 70. let 20. století a mladý policejní vyjednávač Holden Ford je po svém neúspěšném zásahu odsouzen k zaučování nových členů FBI. Nespokojí se však se samotnou výukou a navzdory nevoli svých nadřízených se sám přihlásí ke studiu psychologie. Záhy nato začne nacházet souvislosti mezi studiem psychologie a vyjednávacími taktikami FBI, stejně jako začne vnímat nedostatky, které policejní agenti v této oblasti mají. Spolu se svým partnerem Billem začnou potají zpovídat sériové vrahy a tvořit komplexní obraz toho, jak myslí vrahů fungují, co je k násilným činům vede a jak by jim mohli předcházet. Nejenže se však jejich nepovolené rozhovory

s vrahy odrazí na jejich zaměstnání, ale oba agenti také začnou mít problémy odlišovat práci od volného času a záhy přestávají zvládat mentální zátěž, která jim leží na bedrech. Zatímco se jejich osobní životy rozpadají, oni před sebou mají neprobádanou oblast psychologie, kterou hodlají za každou cenu odhalit.

Jedinečnou dominantou seriálu jsou představitelé agentů Billa a Holdena, Holt McCallany a Jonathan Groff. McCallany pro mě byl zcela novou tváří, která se úspěšně zapsala na mém seznamu kva-

litních herců, zatímco Jonathan Groff je pro mě jméno dobře známé. I přesto pro mě však byl jeho herecký výkon naprosto nečekaný. Groffa jsem doposud znala pouze z komediálních rolí v seriálu Glee a v muzikálu Hamilton: The American Musical, kde si zahrál britského krále Jiřího III., případně i jako hlas dvojrole Kristoff a sob Sven v Disneyovce Ledové království. Spatřit Groffa v pozici deprimovaného

a zatvrzelého agenta FBI pro mě bylo zcela nezvyklé a jeho výkon byl jedním z největších překvapení seriálu. Mrazivou atmosféru věznic a sériových vrahů doplňuje také nevýrazný, avšak skvěle padnoucí soundtrack plný sedmdesátkové hudby.

Proč stojí za to se na seriál podívat?

Podle mě je největší výhodou Mindhunter to, že se naprosto vymyká standardu krimi seriálu. Namísto typického pátrání po vrahovi a dokazování jeho viny se ocitáme v naprosto opačné situaci. Vraha známe a přesně víme, co se stalo. Místo toho zjišťujeme, co vraha k činu vedlo, a co se musí člověku stát, aby se z něj stala bezcitná a krvelačná stvůra. Upřímně a mnohdy dost surové rozhovory s vrahy vyvolávají přímo husí kůži a možná vás nenechají pár nocí spát.

Joe Penhall (The Road, Sunny Afternoon) a David Fincher (Klub rváčů, Zodiak) zkrátka ví, jak si vaši psychiku omotat kolem prstu a daří se jim to skvěle. Druhá série vyjde na streamovací službě Netflix příští podzim.

Farář

Renáta Zmidlochová

Zimní ráno a kostelní hodiny odbíjejí 5 hodin. Ještě je stále tma a po vesnici se prohání čerstvě napadený sníh. Zvedá se vítr a prohání mužovo sukno. Přitáhne si kabát více ke krku, aby mu nebyla zima, a druhou rukou se marně snaží přidržovat si zároveň lem kabátu a obrovskou knihu, kterou tak svírá jen mezi palcem a ukazováčkem. Věří, že cestu dlouhou asi 3 km a nenáročnou na terén zvládne, ostatně tak jako každý rok již několik let. Vítr začíná foukat prudčeji a silněji, až muži kabát uletí. Rozbíhá se za ním a sbírá ho pár metrů od kostela. Tak tedy znovu-pomyslí si a začíná pochybovat, zda za tak nepříznivého počasí byl dobrý nápad vůbec faru opouštět. Snaží se zachumlat se do kabát, když tu odněkud uslyší strašlivý křik. Ženský křik. Lekne se, a málem si kabát nechá znovu uletět, ale je už na křik a divné věci dějící se na zámečku vedle kostela zvyklý. Koneckonců tam bydlí „beránci Boží“ jak on je rád nazývá pro jejich naivitu, ale současně i jejich tvrdohlavost. Dnešní člověk by je nejspíš nazval mentálně a fyzicky zaostalými.

Pokračuje v chůzi, tentokrát méně pevně odhodlán, přestože ví, že cestu absolvovat musí. Je již několik set metrů od zámečku vzdálen, přesto slyší povyk pečovatele. Postupně prochází ospalou vesnicí. Začíná se pomalu rozednívat, přestože je pořád tma. Vítr je k němu neúprosný a proto musí každých pár desítek metrů zastavovat, aby popadl dech a sílu. Když cestu absolvoval ve stejný čas před několika lety poprvé jako čerstvý farář olomoucké farnosti, divil se, že lidé na vesnici, od pradávna pracovití a čilí, stále v tuto hodinu spí. Měl za to, že na vesnici „vše stává a chodí spát se slepicemi“, ale přes zimu a v této moderní době je vše jinak. Nikde nikdo nebyl, a on si na samotu přes tyto chladné měsíce zvykl. Už byl skoro na konci vesnice a s tím jak se snižoval počet obydlí, zvyšoval se všudypřítomný mráz a sníh. Když míjel značení „konec obce“ sníh a kdy nebrali na ustání. Tento rok je jiný, zamyslel se na chvíli a málem upustil knihu, tu nejsvatější. Vítr s ním házel ze strany na stranu, mráz a chlad mu bičovali zvrátně obličej. Přes všude poletující vítr už neviděl na více než pár metrů. Byl to již starý člověk, ale ani mladé tělo by si s náporem takového počasí nedokázalo poradit. Stěží udržel kabát na sobě, prsty měl již zcela omrzlé od držení knihy. Začal mít pocit, že už se snad blíží jeho konec. Najednou ho oslepilo bílé světlo. Přikrčil oči, jakoby mu snad v tom počasí dokázalo cokoliv pomoci lépe vidět. Intenzita světla se zvyšovala, a on si dal ruku před obličej, aby ho zcela neoslepilo. Světlo se stále blížilo, pořád silnější a naléhavější. Farář, který už myslel na nejhorší, poklekl do sněhu, strčil si knihu pod paži a začal se modlit. V ten moment mu uletěl jeho kabát,

on leknutím zdvihl ruce a nechal knihu spadnout na zem. Znovu ruce sepal, téměř ignorujíc světlo, blížící se k němu. Když už si myslel, že ho světlo úplně pohltil, uslyšel zvuk motoru. Světlo se zastavilo a stejně tak auto, které světlo vydávalo. Faráře někdo chytil mohutně pod pažemi a zdvihl ho neuvěřitelnou rychlostí do vzduchu. Farář otevřel oči, stále v pokleku a se sepatými dlaněmi, přestože visel ve vzduchu. „Jménem zákona, prokažte svoji totožnost!“ Ozvala se jedna paže patřící strážníkovi městské policie Olinu Oulehlovi. „Chlape, vy jste se snad úplně zbláznil? Co na mě tak vejráte?! Co tady děláte za takového počasí, polonahej, tady uprostřed ničeho?“ Ozvala se paže druhá, patřící Oulehlovu pobočníkovi Tomáši Jarošovi. Farář strachy mlčel. Přece jen se ještě nevzpamatoval a musíme vzít v potaz, že byl značně promrzlý.

„Oline, myslíš, že je to von? Ten hledanej?“ „Nevím Jaroš... Osobo, podruhé vás jménem zákona vyzívám, abyste se identifikoval a předložil nám své doklady totožnosti, jinak budeme nuceni vás odvést na policejní stanici.“ Farář se během rozhovoru trochu vzpamatoval a postavil se na nohy. „Poslyšte pánové, velice se omlouvám, ale já nejsem ten, koho hledáte. Ať je to, kdo je to. Jsem místní farář, támhle z vesnice a pěšky jsem se vydal do kostela druhého, kde mám sloužit mši...“ „To nemáte auto člověče? V dnešní době? V takovém počasí?“ ozval se nasupeně Oulehla. „Nemám“ odpověděl farář, jakoby samozřejmě. „A doklady taky nemám, na co bych je já potřeboval?“ dodal a poněkud nervózně se zasmál, protože od příjezdu strážníku ho stále drželi v poněkud pevnějším sevření, než mu bylo příjemné. Strážníci začali jednat, jak jen jim to bylo přirozené. „To nemyslíte vážně...“ -ozval se pro změnu Jaroš. „Vy nám tady budete tvrdit, že jste se v 5 ráno, za tmy, v takovém počasí a bez kabátu jen tak vydal pěšky do kostela? A že nemáte doklady?! Tak to ani omylem. To si vykládejte v tom svém kostele!“ A oba policisté se zasmáli. Farář mlčel a začínal mít strach. Jaroš pokračoval: „Tak hele, my teď zrovna hledáme jednoho blázna támhle ze zámečku, a vy celkem sedíte na jeho popis. Utekl dnes ráno. Nemáte doklady a jste široko daleko jediná vosoba venku v tomhle počasí. Jménem zákona vás tedy zatýkáme a odvážíme na policejní stanici.“ Nasadil faráři klepeta a poněkud neohrabaně a hrubě ho táhnul směrem k autu, přestože farář, jako zcela nevinný člověk se vůbec nebránil a jelikož byl stále ještě zmatený a promrzlý, policistům jejich obvinění vůbec nevyvracel.

Na stanici ho dovlekli do místnosti, kde byl jen stůl a tři židle. Na stropě byla žárovka, která neustále blikala, což bylo faráři, zvyklému na přítomnost kostela, velice

nepříjemné. Na jednu z židlí ho posadili a všichni tři dobrou čtvrt hodinu mlčeli. Pak se rozrazili dveře a vešel vysoký zavalitý muž. Oba policisté okamžitě vstali, a muži salutovali, křenic se na sebe, jako malé školačky. Byl to kapitán místní stanice a přišel obou policistům pográtovat. „Pohov. Tak tedy pánové, to je obrovský úspěch! To bude sláva! A hmmm“-podíval se na hodinky- „v rekordním čase! To budou noviny koukat! To bude úspěch!“ Strážníci se na sebe podívali a oči se jim radostí a pýchou zatřpytily. „Velká gratulace Oulehla, i vám Jaroš, takhle před svátkama, je fajn, že se ještě činíte.“ A poplácal je oba po ramenou. „Teď už jen zbývá, aby si tady pro toho blázna někdo z toho zámečku přijel, tak tam zavolejte, já zatím obvolám noviny. To pro ně bude novinka, že policie taky něco dělá“ Všichni tři se dali do smíchu, kapitán až do hysterického, a odešel. Oulehla odešel, aby zavolal vítězoslavně na zámeček. Jarošovi to nedalo. „Člověče, vy jste fakt blázen?! Proč jste nám lhal, když jste věděl, že policie na to přijde?“ Přisunul se ke stolu blíž a nahnul se k faráři. „Vždyť vy jinak vypadáte úplně normálně, no...tak co blbnete.“ Na farářovu odpověď ani nečekal a spokojeně se opřel do židle. Vtom vešel Oulehla a oznámil, že už si pro něj jedou. Oba odešli s místností a nechali zmateného faráře o samotě. Ten jen přemítal nad tím, jak se na stanici a v takové situaci ocitl. Nemyslel si, že by snad udělal něco špatně. Jediné, co mu dělalo starosti, bylo, kde se asi ocitla jeho svatá kniha. Měl ji již několik let a nechtěl o ni přijít. Schoval si obličej beznadějně do dlaní a nevěděl, jestli se má smát nebo brečet, a tak tam jen tak seděl, celý schoulený a zamýšlený nad svou milovanou knihou.

Náhle se otevřely dveře a do místnosti vrazili oba strážníci, kapitán a za nimi nesměle v bílém oblečení jedna z pracovnic. Podívala se dlouhým pohledem na faráře a zmateně pohlédla na všechny tři muže zákona. Nervózně se nadechla a vydechla a prostě pravila: „To není on.“ Zadívala se trochu pozorněji a dodala. „To je místní farář, proboha!“ Oba policisté se na sebe podívali, kapitán celý zrudl, přestože byl v místnosti neuvěřitelný chlad.

O několik měsíců se kdesi v dolní sekci novin objevila zmínka psaná malým písmem, že kdesi v nějaké vesnici chytili místo blázna faráře. Strážníci se tak opravdu dostali do novin, ale velká sláva z toho nebyla.

ČASOPIS Šach

E-mail: sach@gykovy.cz

Facebook: Časopis Šach

Web: www.gykovy.cz/sach

Vyhlašuje nábor do svých řad!

Rád/a píšeš, kreslíš, fotíš, děláš grafiku nebo spravuješ web či facebook? Jedno z toho nebo všechno dokupy? Nebo máš jen chuť dělat něco pro ostatní?

Jsi to právě ty, koho hledáme!

Ozvi se na nám a staň se členem/členkou našeho týmu.

Knihovna Karla Dvořáčka vyhlašuje 3. ročník soutěže

Knížní výzva

Soutěž probíhá ve dvou věkových kategoriích:

do 14 let (10 knih)

od 15 let (20 knih)

Knihy se zapisují na registrační list v přízemí knihovny

Výzva končí 15. 11. 2018

Více informací na www.kkdvyskov.cz